

Τελικά η «ψωροκώσταινα» προσέφερε και δεν πήρε από το Κράτος Μια συγκινητική, πραγματική ιστορία...

Γράφει
Ο Ευάγγελος Μαυρογόνατος

Στην εποχή που κυβερνούσε την Ελλάδα ο Καποδίστριας ζούσε στο Ναύπλιο μια... ζητιάνα, που την έλεγαν «Ψωροκώσταινα».

Σε μια λοιπόν συνεδρίαση της Συνέλευσης, κάποιος θέλοντας να πει για τη φτώχεια του Ελληνικού Δημοσίου το παρομοίασε με την πασίγνωστη ζητιάνα.

Από τότε η λέξη επαναλήφθηκε στις συζητήσεις και τελικά επικράτησε. Μόνο που, όταν λέγεται τώρα δεν εννοεί το Ελληνικό Δημόσιο, αλλά ολόκληρη την χώρα...

Η όλη ιστορία της Ψωροκώσταινας είναι η εξής¹

«Δεν έχω τίποτα άλλο από αυτό το ασημένιο δαχτυλίδι κι αυτό το γρόσι. Αυτά τα τιποτένια προσφέρω στο μαρτυρικό Μεσολόγγι», είπε περήφανα η γριά πλύστρα Χατζηκώσταινα και τα άφησε πάνω στο τραπέζι που είχε στήσει στην πλατεία του Ναυπλίου η ερανική επιτροπή, εκείνη την Κυριακή του 1826.

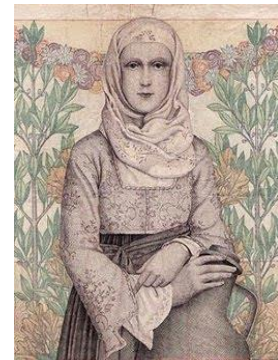
Ύστερα από αυτή την απρόσμενη χειρονομία, κάποιος από το πλήθος φώναξε: «Για δείτε, η πλύστρα η Ψωροκώσταινα πρώτη προσέφερε τον οβολό της.»

Κι αμέσως το φιλότιμο πήρε και έδωσε. Βροχή έπεφταν πάνω στο τραπέζι λίρες, γρόσια και ασημικά. Αυτή ήταν η συνέχεια της φτωχής προσφοράς της πλύστρας Χατζηκώσταινας, που από εκείνη τη στιγμή αποθανάτιστηκε με το παρατσούκλι «Ψωροκώσταινα». Και το παρανόμι αυτό κόλλησε έπειτα στην Ελλάδα.

Αλλά, ποια ήταν αυτή η «Ψωροκώσταινα»; Ήταν η κάποτε αρχόντισσα των Κυδωνιών, του Αϊβαλιού, Πανωραία Χατζηκώστα, σύζυγος πάμπλουτου Αϊβαλιώτη ε-

μπόρου, που φημιζότανε όχι μόνο για τα πλούτη του άνδρα της, μα και για τα πολλά δικά της κι ακόμα για την ομορφιά της.

Όταν αργότερα οι Τούρκοι πυρπόλησαν την πολιτεία του Αϊβαλί (Κυδωνιές), και έσφαξαν άνδρες και γυναικόπαιδα, ανά-

¹ (Ευ. Δαδιώτης, «Αιγαιοπελαγίτικα» τεύχος 13)

μεσα σε αυτούς που σώθηκαν ήταν και η αρχόντισσα Πανωραία Χατζηκώστα, που είδε να σφάζουν οι Τούρκοι τον άνδρα της και τα παιδιά της.

Κατά καλή της τύχη ένας ναύτης την βοήθησε και μαζί με άλλους την ανέβασε σε ένα καράβι που ξεμπάρκαρε στα Ψαρά.

Εκεί αναγνωρίστηκε από τον ομοιοπαθή της Βενιαμίν τον Λέσβιο, ο οποίος την προστάτευε και τον ακολούθησε στην Πελοπόννησο.

Στο Ναύπλιο, ο Βενιαμίν παρέδιδε μαθήματα για να ζήσει και η Πανωραία, για να ζήσει, άρχισε να ξενοπλένει και αργότερα, με σαλεμένα σχεδόν τα λογικά της, ζητιάνευε στους δρόμους του Ναυπλίου.

Έπειτα από το περιστατικό του εράνου στο Ναύπλιο, όταν έφτασε ο Καποδίστριας στην Ελλάδα, τη συμμαζέψα κι όταν ίδρυσε το ορφανοτροφείο, η Πανωραία, που τώρα έγινε γνωστή με το παρανόμι «Ψωροκώσταινα», προσφέρθηκε να πλένει τα ρούχα των ορφανών χωρίς καμιά πληρωμή.

Κατακλειδα

Οι Έλληνες έχουν φιλότιμο, αλλά έχουν ανάγκη και από πρότυπα, για να συμπεριφερθούν ως Έλληνες. Επίσης για να πάνε μπροστά, πρέπει να κοιτάνε πάντα πίσω.

Ας κοιτάμε λοιπόν πίσω όλοι εμείς, οι δήθεν πολιτισμένοι συνεχιστές εκείνων των ανθρώπων.

Το παράδειγμα της Αϊβαλιώτη και το προσωνύμιο της «Ψωροκώσταινα» - που δυστυχώς έγινε ειρωνεία - δε σημαίνει απλώς την πάντα οικονομικά φτωχή Ελλάδα, αλλά την Ελλάδα που στερείται πολιτισμού, ηθικών αξιών, έλλειψης πατριωτισμού και αλληλεγγύης.

Ας διδαχθούμε από την ιστορία αυτή της «Ψωροκώσταινας», ώστε και μέσα από τις πιο δύσκολες στιγμές, να στηρίζουμε το διπλανό μας με όλες τις μικρές μας δυνάμεις.

Τέλος, το «Ψωροκώσταινα» δεν θα πρέπει αποτελεί ύβρη, αλλά τίτλο ύψιστης τιμής για την Αρχόντισσα **Πανωραία Χατζηκώστα - Αϊβαλιώτη!**